

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 169618
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/33071 GK 12
7/33296
7/34955 GK 26
7/36526-36531 GK 47
7/36683-36684 GK 50
7/36690
7/36824 GK 51
7/37350-37353 GK 61
7/37495-37496 GK 65
27 Ocak 2021
7/37603 GK 7
7/37721
7/37724 .../2021
7/37846-37847
7/37849-37850
7/37936-37942
7/38057-38095
7/38097-38098
7/38375-38380
7/38520-38523
7/38673-3869
7/38702
7/38781
7/38975
7/38979
Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (8 Adet, 8 Sayfa)
- Cevap Yazısı (79 Adet, 129 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN PROF. DR. KAMİL OKYAY SINDIR'IN
TBMM 7/36528 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

24 Eylül 2020 tarihli ve 31254 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı Kararları arasında "Acele Kamulaştırma" kararlarının da yer aldığı görülmektedir. Bunlar arasında 2969 sayılı Karar uyarınca, "Silopi Güneş Enerjisi Santrali için Şırnak İli, İdil İlçesi, Toklu Köyü sınırlarında yer alan 89 Parsel numaralı taşınmazın" Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından acele kamulaştırılması yer almaktadır.

Bilindiği gibi 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun, Acele Kamulaştırma uygulamalarını düzenleyen 27. Maddesi uyarınca; "yurt savunması ihtiyacına veya aceleliğine Cumhurbaşkanınca karar alınacak hallerde veya özel kanunlarla öngörülen olağanüstü durumlarda" acele kamulaştırma ile taşınmazlara el konulabilmektedir.

Oysa ki, yapılan uygulamalardan görülmektedir ki, gerçekleştirilen kamulaştırmaların büyük bir bölümünün "yurt savunma ihtiyacına" yönelik olmadığı, savaş, kıtlık, doğal afet gibi istisnai durumlarda devletin, uzayabilecek kamulaştırma süresi nedeniyle, zaman kaybetmeden ivedilikle işlemleri yapabilmesi için özel kanunlarla öngörülen "olağanüstü durumların" söz konusu olmadığı veya Cumhurbaşkanına, aceleliği konusunda, takdir yetkisi verilmiş olsa da özel sektör yatırımlarına yardımcı olmaya yönelik birçok kamulaştırma uygulamalarının "acele" nitelikli olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda aşağıda yazılı olarak yer alan sorularımın tarafınızdan ivedilikle yanıtlanmasını saygıyla dilerim:

- 1) Söz konusu acele kamulaştırmanın amacı nedir?
- 2) Bu acele kamulaştırma kararında "üstün kamu yararı" nedir? Acele Kamulaştırma kararı alınan taşınmaz üzerinde yapılması düşünülen yatırım, bir kamu yatırımı mıdır? Yoksa kamulaştırmanın ruhuna, yasal çerçevesine ve kamusal yarar ilkesine aykırı bir şekilde özel sektöre mi devredilecektir?
- 3) Yapılacak acele kamulaştırmanın, yurt savunması ile veya aciliyet gösteren bir doğal afet vb. durum ile veya özel kanunlarla öngörülen bir başka "özel durum" ile herhangi bir ilgisi var mıdır?
- 4) Tapu kayıtlarından anlaşıldığı üzere, acele kamulaştırılacak taşınmazların toplam alan büyüklüğünün yaklaşık 160.083 m² (160,1 dekar) olduğu anlaşılmaktadır.
- 5) Kamulaştırılacak alanın daha sonra genişletilerek büyütülmesi söz konusu mudur?

6) Taşınmazların 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planında, 1/25.000 ve 1/5.000 ölçekli nazım imar planlarında ve 1/1.000 ölçekli uygulama imar planındaki niteliği nedir? Bu planlarda yeni kullanım fonksiyonuna bağlı olarak değişiklik öngörülmekte midir ve ne zaman ve hangi kurum tarafından değiştirilmesi planlanmaktadır?

7) Taşınmazlar, imar planlarında "Tarımsal" nitelikli alan statüsünde ise imar planlarında değişiklik yapılmadan, taşınmazın kullanım nitelikleri değiştirilmeden yapılan acele kamulaştırma kararları ile yaratılan arazi rantının, taşınmazın gerçek malikine değil fakat "kamu yararı" atfedilerek devredilen özel sektör yatırımcısına sağlanması ve gerçek sahibi köylülerin yaşayacağı mağduriyetler sizce hukuka, adalete ve hakkaniyete uygun mudur? Bu durumda Anayasamızın 35. Maddesindeki "mülkiyet hakkı" ihlal edilmiş olmaz mı?

8) Acele kamulaştırma kararı alınan taşınmazın tapu kayıtlarında vasfı (niteliği) "tarla" olarak görülmektedir. 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu uyarınca tarım alanlarının tarım dışı amaçla kullanılabilmesi şartlara bağlanmıştır. Söz konusu taşınmazlar için de Toprak Koruma Kurulu'nca alınmış herhangi bir karar bulunmakta mıdır?

9) Tapu kayıtlarında tamamının "Tarla" niteliğinde olduğu söz konusu taşınmazlarda hangi ürün/ürünler yetiştirilmektedir? Zeytin ağaçları veya herhangi bir başka meyve türü yetiştiriciliği yapılmakta mıdır?

10) Yapılacak kamulaştırmanın tahmini bedeli ne kadar düşünülmektedir? Hâlihazırda yapılan tarımsal üretimin Toklu ve civar köylere ve ülke ekonomimize katkısı değerlendirilmiş midir ve ne kadardır?

11) Bu yatırımın doğaya, çevreye, yöre insanlarının yaşam alanlarına herhangi bir olumsuz etkisinin olmayacağı mı düşünülmektedir?

12) Acele Kamulaştırma kararı alınan taşınmaz üzerinde öngörülen yatırım için ve kamulaştırma öncesinde sizce olumlu ÇED raporunun alınmış olması gerekmez mi? ÇED olumlu raporu henüz yok ise bunun alınamaması durumunda yapılacak kamulaştırma uygulaması kamu zararına dönüşmüş olmaz mı?

13) Ya da ÇED olumlu raporunun 2009/7 sayılı Bakanlık Genelgesi uyarınca, daha önce birçok örnekte olduğu gibi, her halükarda verileceği mi düşünülmektedir?

14) Taşınmaz üzerinde öngörülen yatırım için yerel halka bilgi verilmiş midir, çevre halkının rızası alınmış mıdır? Civar alanlarda yapılmakta olan tarımsal üretim faaliyetlerine etkileri olacak mıdır? Önlemleri düşünülmüş müdür?

CEVAPLAR:

Şırnak Silopi'de GES amaçlı Bakanlığımızca herhangi bir 1/5000 ölçekli Nazım veya 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı onaylanmamıştır.

Önergeye konu parselin yürürlükte bulunan Mardin-Batman-Siirt-Şırnak-Hakkâri Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında "Tarım Arazisi" ve "Sulama Alanı" nda kaldığı ve içerisinden "Petrol Boru Hattı" geçtiği anlaşılmakta olup Yenilenebilir Enerji Üretim Alanlarına ilişkin olarak 1/100.000 ölçekli ÇDP Plan hükümlerinin "8. Özel Hükümler-"8.3.30. Enerji Üretim Alanları ve Enerji İletim Tesisleri" başlığı altında "8.3.30.1.Yenilenebilir enerji (rüzgâr, güneş, jeotermal, HES) üretim alanlarında, ilgili kurum ve kuruluşlardan alınan izinler ve Enerji Piyasası Düzenleme ve Denetleme Kurulunca verilecek lisans kapsamında, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın uygun görüşü alınması koşuluyla, 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı değişikliğine kalmaksızın, ilgili kurum ve kuruluş görüşleri doğrultusunda hazırlanan imar planlarının ilgili idaresince onaylanmasını müteakip uygulamaya geçilir. Sayısal ortamda bilgi için Bakanlığa gönderilir." hükmü yer almakta olup Şırnak İli, İdil İlçesi, Toklu Köyü, 89 parselde yapılmak istenen "Silopi Güneş Enerji Santrali " amaçlı İmar Planı çalışmalarına ilişkin iş ve işlemler ilgili kurum ve kuruluş görüşleri, 1/100.000 ölçekli ÇDP'nin 8.3.30.1 nolu plan hükmü ve meri mevzuat hükümleri doğrultusunda, 1/100.000 ölçekli ÇDP'de değişiklik yapılmaksızın ilgili idaresince yürütülebilmektedir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan alınan bilgede;

Elektrik Piyasası Düzenleme Kurulunun 25/11/2014 tarihli ve 5317-5 sayılı Kararı ile Park Teknik Elektrik Madencilik Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş. adına Şırnak ilinde kurulması planlanan Silopi GES üretim tesisi için yatırıma başlanabilmesi ve gerekli onay, izin, ruhsat ve benzerlerinin alınabilmesi amacıyla 25/11/2014 tarihinden itibaren 6 yıl 6 ay süreyle, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca ÖN/5317-5/03174 numaralı ön lisans verildiği,

Söz konusu üretim tesisinin kurulu gücünün 7 MWe olduğu, santral tamamlandıktan sonra yıllık ortalama 14.000.000 kWh elektrik üretimi gerçekleşeceği, santralde üretilen enerjinin yenilenebilir kaynaktan sağlanması nedeniyle tesisin devreye girmesinin ülke ekonomisine direkt katkıda bulunacağı,

Ülkemizin enerjide dışa bağımlılığını azaltmak ve yenilenebilir enerji kaynağı olarak tesis edilecek olan Silopi Güneş Enerji Santralinin hızlı bir şekilde devreye alınabilmesi amacıyla 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 19 uncu maddesi gereğince yapılan değerlendirme sonucunda, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 27/08/2020 tarihli ve 9517-21 sayılı Kararı ile taşınmazın kamulaştırılmasında kamu yararının bulunduğuna karar verildiği, ayrıca bahse konu proje için ilave kamulaştırma kararı alınmayacağı,

Silopi GES üretim tesisi kapsamında kalan tarım arazisi nitelikli taşınmazın tarım dışı amaçla kullanımlarına ilişkin; toplamda 160.082,97 m² yüz ölçümlü İdil İlçesi Toklu Köyü sınırları dahilinde bulunan 0 ada 89 2 parsel numaralı taşınmazın 110.612,26 m² 'lik kısmının yerinde incelendiği ve "Tarımsal Üretim İçin Yeterli Toprağı Bulunmayan Hali Arazi (H)" olduğu kanaatine varıldığı, 5403 Sayılı Toprak Koruma Ve Arazi Kullanım Kanununun 3. Maddesinin (i) bendinde " Tarım dışı alanlar: Üzerinde toprak bulunmayan çıplak kayalar, daimi karla kaplı alanlar, ırmak yataklarını, sahil kumullarını, sazlık ve bataklıkları, askeri alanlar, endüstriyel, turizm, rekreasyon, iskân, altyapı ve benzeri amaçlarla plânlanmış arazileri " ifade edildiği,

Şırnak İli İdil İlçesi Toklu Köyü sınırları dahilinde bulunan 0 ada 89 numaralı parselin 110.612,26 m² 'lik kısmının "Tarım Dışı Alan" olmasından dolayı, belirtilen faaliyet kapsamında kullanılması Şırnak Valiliği Tarım ve Orman İl Müdürlüğü tarafından uygun görüldüğü,

Şırnak ili, İdil ilçesi, Toklu köyü, 89 nolu parsel üzerinde kurulması planlanan 7 MWe kurulu gücündeki Silopi Güneş Enerji Santrali için Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliğinin 17 nci maddesi gereğince Şırnak Valiliği tarafından "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı verildiği,

Enerji arz güvenliğinin sağlanması, normal kamulaştırma yöntemiyle araziye girilmesinin ve inşaaata başlanılmasının uzun yıllar alacak olması dolayısıyla yatırımın ekonomiye kazandırılmasının gecikeceği dikkate alınarak acele kamulaştırma yönteminin tercih edildiği belirtilmektedir.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun "Kamulaştırma" başlıklı 19 uncu maddesinin; 1 inci fıkrasında; *"Elektrik piyasasında üretim veya dağıtım faaliyetlerinde bulunan önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin, önlisans ve lisansa konu faaliyetleri için gerekli olan kişilerin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlara ilişkin kamulaştırma talepleri Kurum tarafından değerlendirilir ve uygun görülmesi hâlinde Kurul tarafından kamu yararı kararı verilir. Söz konusu karar çerçevesinde gerekli kamulaştırma işlemleri 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda belirtilen esaslar dâhilinde üretim faaliyetlerinde bulunan önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri için Maliye Bakanlığı, dağıtım faaliyetlerinde bulunan lisans sahipleri için TEDAŞ tarafından yapılır. Bu durumda kamulaştırma bedelleri ile kamulaştırma işlemlerinin gerektirdiği diğer giderler kamulaştırma talebinde bulunan önlisans veya lisans sahibi tüzel kişi tarafından ödenir."*

2 nci fıkrasında; *"Kamulaştırılan taşınmazın mülkiyeti ve/veya üzerindeki sınırlı ayni haklar, üretim veya dağıtım tesislerinin mülkiyetine sahip olan ilgili kamu kurum veya kuruluşuna, bunların bulunmaması hâlinde ise Hazineye ait olur. Kamulaştırma bedeli önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişisi tarafından ödenerek tapuda Hazine adına tescil edilen veya niteliği gereği tapudan terkin edilen taşınmazlar üzerinde Maliye Bakanlığınca kamulaştırma bedelini ödeyen önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri lehine bedelsiz irtifak hakkı tesis edilir ve/veya kullanma izni verilir. İrtifak hakkının ve/veya kullanma izninin süresi önlisans veya lisansın geçerlilik süresi ile sınırlıdır."* hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca, 703 sayılı KHK'nın 216 ncı maddesi; *"Kanun ve kanun hükmünde kararnamelerle bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarına yapılan atıflar Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde bunlara karşılık olarak belirtilen ve düzeltilen bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarına yapılmış sayılır."* hükmündedir.

Bu doğrultuda; lisans süresince ve alınan kamu yararı kararı doğrultusunda üretim faaliyeti göstermek üzere Şırnak İlinde, Silopi GES üretim tesisi kurulması için söz konusu taşınmazların tamamının veya dosyasında belirtilen kısımlarının, kamulaştırma bedelleri ile kamulaştırma işlemlerinin gerektirdiği diğer giderlerin; Park Teknik Elektrik Madencilik Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından ödenmesi şartıyla, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 19 uncu maddesi ile 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre Bakanlığımızca Kamulaştırma Kararı alınması uygun görülmüştür.

Kamulaştırma Kararı alınan taşınmazlar hakkında 28/09/2020 tarihli ve 37275 sayılı yazıda 2969 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile söz konusu taşınmazların acele kamulaştırılmasına karar verildiği bildirilmiştir.

Bunun üzerine; Bakanlığımızca Şırnak İlinde kurulacak olan Silopi GES üretim tesisi yapımı için nitelikleri belirtilen taşınmazlarla ilgili olarak 364 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliğinin "Teminat" Başlıklı 17 nci maddesi kapsamında belirlenen toplam kamulaştırma giderlerinin Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna bildirilmesi ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından ilgili Şirketten teminatın alındığına ilişkin yazının Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne iletilmesini müteakip, söz konusu taşınmazların Bakanlığımızca alınmış Kamulaştırma Kararı doğrultusunda kamulaştırılması ve Hazine adına tescil işlemlerinin, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü (Milli Emlak Müdürlüğü) ile Muhakemat Müdürlükleri tarafından koordineli olarak 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümleri doğrultusunda sonuçlandırılması, yeni tapu senedi örneklerinin doğrudan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna gönderilmesi ve Bakanlığımıza bilgi verilmesi hususları 30/09/2020 tarihli yazı ile Şırnak Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne bildirilmiştir.